

Adroddiad i	Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru	
Dyddiad	17 Gorffennaf 2023	
Swyddog Arweiniol	Stuart Millington, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (Yr Amgylchedd)	
Swyddog Cyswllt	Tim Christensen, Rheolwr yr Amgylchedd a Newid yn yr Hinsawdd	
Pwnc	Strategaeth Amgylcheddol 2023-2030	

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno Strategaeth Amgylcheddol arfaethedig i'w hystyried gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod). Mae Aelodau'r Awdurdod o bob un o'r awdurdodau lleol cyfansoddol wedi cael eu cynnull mewn Gweithgor i ddatblygu'r Strategaeth Amgylcheddol a'r targedau penodol a nodir ynddi.

ARGYMHELLIAD

- 2 Gofynnir i aelodau gymeradwyo'r Strategaeth Amgylcheddol arfaethedig ar gyfer y cyfnod 2023-2030.

CEFNDIR

- 3 Cyflwynwyd y Strategaeth Amgylcheddol arfaethedig i Aelodau mewn Gweithgor ar 4 Ebrill 2023, ac fe'i cymeradwywyd gan y Panel Gweithredol ar 19 Mehefin 2023.
- 4 Mae'n cadarnhau'r ymrwymiadau deddfwriaethol a pholisi presennol o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016.
- 5 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ei gwneud yn ofynnol i gyrrff cyhoeddus ystyried effeithiau hirdymor penderfyniadau mewn sawl ffordd. Daw'r dyletswyddau perthnasol i baratoi strategaeth amgylcheddol i'r Gwasanaeth o dan y pennawd 'Cymru Gydnerth':
 - 1) **Bioamrywiaeth a Phridd** Cynnal a gwella'r amgylchedd naturiol drwy reoli tir yn briodol i greu ecosystemau sy'n gweithredu'n iach
 - 2) **Lle Gwyrdd Naturiol** Cefnogi cydnerthedd cymdeithasol a lles cymunedol
 - 3) **Gwybodaeth am Natur** Cynyddu ymwybyddiaeth am bwysigrwydd amgylchedd naturiol bioamrywiol gydag ecosystemau sy'n gweithredu'n iach
 - 4) **Ansawdd Dŵr ac Aer** Cefnogi cydnerthedd ecolegol, gan wneud yr amgylchedd yn iachach i fywyd gwyllt a phobl

- 6 Mae Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 yn nodi uchelgais Llywodraeth Cymru (LIC) i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr yng Nghymru i sero net erbyn y flwyddyn 2050.
- 7 Yn unol â'r ddyletswydd hon, mae Llywodraeth Cymru wedi paratoi cyfres o gyllidebau carbon dros dro, gan gynnwys o dan Gyllideb Garbon 3 (CB3), uchelgais i sector cyhoeddus Cymru fod yn garbon sero-net erbyn 2030. Mae hyn yn rhwymo Llywodraeth Cymru yn gyffredinol, ac nid cyrff cyhoeddus penodol.
- 8 Mae'r Gwasanaeth wedi llofnodi Siarter Cynaliadwyedd Grŵp Amgylchedd a Chynaliadwyedd y Gwasanaethau Brys (EESG), sy'n nodi'r ymrwymïadau perthnasol canlynol:
 - 1) Gweithio tuag at allyriadau carbon sero-net drwy wella effeithlonrwydd ynni ein hystâd a theithio busnes a phersonol cynaliadwy.
 - 2) Gwella effeithlonrwydd adnoddau a mabwysiadu dulliau economi gylchol o leihau gwastraff ac arbed arian.
 - 3) Adfer a gwella bioamrywiaeth leol drwy reoli ein hystadau mewn modd ystyriol.
 - 4) Addasu i'r newid anochel yn yr hinsawdd drwy reoli ein gallu yn rhagweithiol i ymateb i ddigwyddiadau tywydd eithafol a newidiadau i'r galw am wasanaethau.
 - 5) Cymryd camau i osgoi neu liniaru llygredd cyrsiau dŵr.
 - 6) Lleihau ein dibyniaeth ar danwydd ffosil drwy fynd ati i geisio cynhyrchu ynni adnewyddadwy yn ein safleoedd, a thrwy fabwysiadu technolegau a thanwydd gwyrddach ar gyfer ein fflyd.

GWYBODAETH

- 9 Gellir dadlau mai'r mater amgylcheddol mwyaf dybryd sy'n wynebu'r Gwasanaeth yw'r angen i leihau ein hallyriadau carbon. I wneud hyn, mae angen i ni eu mesur yn gyntaf, yna gymryd mesurau priodol i'w lleihau yn y ffordd fwyaf cost-effeithiol.
- 10 Yn unol â safonau a gydnabyddir yn rhyngwladol, rydym yn adrodd ar ein hallyriadau carbon o dan dri chwmpas:

Cwmpas 1: Allyriadau Uniongyrchol – Dyma ein 'hallyriadau egsôst' lle rydym yn allyrru nwyon tŷ gwydr yn uniongyrchol trwy losgi tanwydd hydrocarbon ein hunain.

Cwmpas 2: Allyriadau Anuniongyrchol – Mae'r rhain yn allyriadau a wneir gan eraill ar ein rhan, lle mae'r cyflenwad o dan ein rheolaeth ni ac mae graddfa'r allyriadau i raddau helaeth mewn cyfrannedd uniongyrchol â'r galw. Yr unig beth rydyn ni'n adrodd arno ar hyn o bryd o dan Gwmpas 2 yw ein cyflenwadau trydan.

Cwmpas 3: Allyriadau Anuniongyrchol – Dyma ein cadwyn gyflenwi yn bennaf, lle gall dwyster carbon cynhyrchion neu wasanaethau fod yn aneglur a lle nad yw bob amser yn cyd-fynd â'r galw.

- 11 Bydd y Strategaeth Amgylcheddol yn nodi sut y byddwn yn mesur ein hallyriadau carbon o dan bob un o'r cwmpasau hyn. Bydd angen datblygu llinell sylfaen allyriadau er mwyn olrhain ein cynnydd wrth eu lleihau.
- 12 Yna mae'n ei gwneud yn ofodol i ddatblygu dangosfwrdd Dangosyddion Perfformiad Allweddol (KPI) Amgylcheddol at ddibenion monitro mewnol, ymgysylltu â chyflenwyr i leihau allyriadau Cwmpas 3, datblygu pecyn hyfforddi Ymwybyddiaeth am Gaffael, a mabwysiadu System Rheoli Amgylcheddol gydnabyddedig.
- 13 Yn olaf, mae'n nodi gofyniad i ddatblygu a gweithredu'r is-gynlluniau/strategaethau canlynol sy'n nodi sut bydd allyriadau yn cael eu lleihau cymaint â phosibl:
 - Strategaeth Gwerth Cymdeithasol a Chaffael Cynaliadwy
 - Cynllun Datgarboneiddio'r Fflyd
 - Strategaeth Lleihau Gwastraff
 - Cynllun Datgarboneiddio Gwresogi
 - Cynllun Datgarboneiddio Pŵer
- 14 Mae'r gwaith o ddatblygu'r dogfennau hyn yn cael ei wneud mewn ymgynghoriad ag Aelodau'r Awdurdod drwy'r Gweithgor.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Goblygiad uniongyrchol i gyflawni un o amcanion gwelliant a llesiant tymor hir yr Awdurdod
Cyllideb	Mae gan y Strategaeth Amgylcheddol arfaethedig oblygiadau ar gyfer cyllidebau cyfalaf a gweithredol yn ystod pob blwyddyn ariannol hyd at flwyddyn galendr 2030. Nid yw'r rhain yn cael eu mesur eto.
Cyfreithiol	Mae'n cefnogi'r gwaith o gydymffurfio â chynlluniau gwelliant, a deddfwriaeth llesiant a'r amgylchedd.
Staffio	Dim effaith ar lefelau staffio hyd y gwyddwn.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/y Gymraeg	Bydd effaith camau penodol ar yr agweddau hyn yn cael eu hasesu ar yr adeg briodol yn eu datblygiad.
Risgiau	Lleihau'r risgiau o ddiffyg cydymffurfio cyfreithiol a methu â chyllidebu a chynllunio'n briodol.